

Handläggare
Inga-Karin Mellberg
Telefon: 08-508 14 089

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
2018-08-30

Rapport från förvaltningen om hur verksamheterna klarat och hanterat den mycket varma sommaren

Förvaltningens förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens rapport över hur verksamheterna klarat sommarens värmebölja

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Tove Bodin
Avdelningschef

Sammanfattning

Med anledning av det extremt varma vädret denna sommar har förvaltningen samlat in uppgifter från verksamheterna om hur man klarat av och hanterat värmen. I tjänsteutlåtandet redovisas sammandrag över de rapporter verksamheterna lämnat till förvaltningen samt en åtgärdslista utifrån de lärdomar som finns att dra inför framtiden då nya verksamheter ska planeras och nya byggnader uppföras. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner rapporten.

Bakgrund

Stadsdelsnämndens ordförande har framfört önskemål om en rapport från förvaltningen över hur verksamheterna hanterat de höga sommartemperaturerna samt om lärdomar kan dras inför framtida planering av verksamheter och utformning av lokaler.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben efter inhämtade uppgifter från avdelning egen regi, beställaravdelningen och avdelning förskola.

Ärendet

Förvaltningen redovisar nedan per verksamhetsområde, sammandrag från det som rapporterats om hur sommarens ovanligt långvariga värme hanteras.

Förskola

Inom förskolan har rapporter kommit enhetsvis men samtliga innehåller uppgifter om mycket höga inomhustemperaturer på i vissa fall upp till 34 grader samt att antalet närvarande barn har varit färre än anmälda. Värmen har varit påfrestande för barn och personal.

Förskolepedagogerna har varit mycket uppfinningsrika och kreativa för att mildra den oerhörda värmen som alla upplevt. Exempel på det är att barnen under den varmaste tiden på dagen fått vara inomhus, varit noga med att barnen druckit vatten, lekt med vatten och svalkats med sprayflaskor och blöta handdukar. Barnen har haft tillgång till vatten i alla former. Även murar och gårdar har spolats med vatten. Vid någon förskola har man bytt sovrum till de yngsta barnen. Överhuvudtaget har man tagit det mycket lugnt. Vid en förskola uppges att en barngrupp har flyttats till en annan avdelning på grund av värmen. En förskola uppger att förskolegården helt saknar skugga stora delar av dagen varför barnen mest har varit inomhus.

Vårdnadshavare har haft förståelse för situationen men frågat om det finns riktlinjer i stadsdelsområdet eller staden för situationer som denna.

Vad beträffar personalens situation har pedagoger varit trötta och slitna och även på vissa håll sjukskrivna med huvudvärk. Åtgärder som vidtagits har bestått av förlängda raster samt möjlighet till fler korta pauser under dagen. Från alla förskolor rapporteras att kockarnas arbetssituation varit extremt svår med de mycket varma köken. Flera förskolor rapporterar temperaturer runt 30 grader och på ett ställe uppgick temperaturen till 40 grader. Personalen i köken har varit extra utsatta och har hittat på olika egna lösningar som frysta petflaskor framför fläktar i försök att få ner temperaturen. Man har också turats om att vara i köken.

En förskoleenhet beskriver att en särskild handlingsplan utarbetats och en annan att det kommer att utformas samt att frågan ska behandlas på SG men samtliga välkomnar att förvaltningen uppmärksammar de problem som är och har varit samt anger att pedagogerna har varit fantastiska.

Egen regi

Samtliga verksamheter inom egen regi har uppmanats att besvara frågor om hur man arbetar för att säkerställa att alla brukare får i sig tillräckligt med vätska genom ex, vätskelistor, dagliga kontroller, kontakt med anhöriga inom ordinär boende, tipsa om fläktar, ställa fram mycket dryck m.m. Alla enheter har rutiner, riktlinjer och rekommendationer för att hantera hälsoeffekter på grund av värmebölja. Särskild information från äldreförvaltningen, socialförvaltningen och Folkhälsomyndigheten har gått ut till alla enheter och samtidigt till alla anställda om vad man ska vara uppmärksam på och hur man ska arbeta. Informationen har tagits upp på personalmöten och informationsträffar. Larmkedjan vid värmeböljan har fungerat.

Äldreomsorgen – entreprenaderna

Entreprenaderna har fått information från äldreförvaltningen, socialförvaltningen och landstinget med en detaljrik redogörelse om hur de ska hantera den höga temperaturen. Personalen har inte sett att de boendes hälsotillstånd har försämrats på grund av värmen.

Av instruktionen framgår bland annat att all personal inklusive sommarvikarier ska vara informerade om värmeproblematik och hur man måste jobba kring det. På boendet har man bland annat sett till att alla boenderum samt övriga ytor exempelvis matsal blir så svala som möjligt. Temperaturen har mätts i de boendes rum och anhöriga har ombetts att köpa in fläktar som den här sommaren kommit att användas flitigt. I sommarschema för aktiviteter har de lagt in mindre ansträngande aktiviteter och personal har varit extra uppmärksamma på hur boende har mått och hur de har påverkats av värmen.

Funktionsnedsättning- entreprenaderna korttidshem och gruppboendena i Vantör

Ett brev gick i början av sommaren ut till alla enheter från företagets kvalitetsavdelning som handlade om detaljerade åtgärder vid värmebölja för att förebygga intorkning och solskador hos de boende. Bland annat noterades att utevistelse i solen helt bör undvikas, fläktar ska användas, persienner dras för, de boende kan

kylas med kalla handdukar, dryck glass och frukt. I instruktionen poängteras vikten av att alla medarbetare även kvällar och helger är införstådda med vad som gäller. Enheterna har också ålagts att föra vätskelistor och planera in svalkande aktiviteter som bad, vattenkrig och lek med vattenspridare m.m. De boende har klarat sig bra trots värmen, rapporteras.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen konstaterar att verksamheterna trots värmen har kunnat bedrivas relativt oförändrat. Medarbetare har varit påhittiga och kreativa för att komma på sätt att minska värmepåverkan, både i förskolorna och i övriga verksamheter. Vissa verksamheter har redan särskilda handlingsplaner att luta sig mot och andra kommer att upprätta sådana. Förvaltningen har varit i kontakt med stadsledningskontoret med förfrågan om ifall staden har för avsikt att utarbeta gemensamma handlingsplaner för hantering av extrem värme under längre tid och väntar svar på det. Om det inte blir så kommer en lokal plan för stadsdelsområdets att utarbetas. Inom äldreomsorgen ska handlingsplaner redan finnas och att så är fallet kommer att säkerställas. Inför framtiden och uppförande av exempelvis nya lokaler för förskola eller äldreomsorg är frågan sedan några år tillbaka uppmärksammat. När nya förskolor planeras utrustas de numera med kylanläggning och med uppmärksamhet på att det ska finnas träd och annat på förskolegårdarna som ger skugga och svalka under varma sommardagar samt att lokalytor planeras på så sätt att vil- och sovrum inte i första hand ligger mot solsidan samt att markiser finns redan vid start. När det gäller äldre förskolor görs så snart behov påtalas, solskyddsförbättringar med särskilda anordningar som segel eller andra solskyddsanordningar. Denna sommar har detta hittills gjorts vid ca fem förskolor. Förvaltningen bekräftar att verksamheterna agerat på bästa tänkbara sätt men att frågan fortsättningsvis kommer att aktualiseras och genomlysas.

Lärdomar att beakta inför framtiden

Egen regi

- Vid planering av nybyggnation av nya äldreboenden tex Årsta vård- och omsorgsboende kommer frågan om kylanläggning att lyftas med Micasa
- Att verksamheterna kan behöva köpa in luftkonditionering, portabla kylaggregat, mörkläggningsgardiner, fläktar och extra vätskeersättning
- Vikten av att skicka informationsbrev till brukare, samt brev till anhöriga till personer med demenssjukdom.

- Att dra ner på tempot vad gäller aktiviteter och anpassa dagarna utifrån situationen, så som att erbjuda extra duschtillfällen, kallt vatten och mycket att dricka.
- Att ge information i nyinflyttade brukares anhöriga om vikten av kläder efter säsong och temperatur, så som höst-, vinter- och sommarkläder.
- Erbjudna andra arbetskläder till personalen

Förskola

Redan idag väljs sommarförskolorna ut med tanke på aspekten värme, byggnadernas, gårdarnas och kökens utformning och verksamheterna planeras för att kunna anpassas till extrem värme

Inför nästa sommar;

- Upprätta lista på vad man kan göra för att minska konsekvenserna av värmen för barn och personal (finns vid de sommaröppna förskolorna)
- Köpa in fler kalluftsfläktar och portabla kylanordningar
- Nya förskolor ska utrustas med kylsystem samt gårdar så att aspekten skugga och svalka under dagen får en framträdande roll.
- Handlingsplaner ska utformas och behandlas på avdelningens SG-samverkansgrupp samt bli en bilaga till avdelningens krisplan.

Förvaltningen föreslår att rapporten godkänns.